

221. MOTYLEWSKI Bronisław, 26 lat, rolnik, zamieszkały w Nartach. Podejrzany o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom został zamordowany w Urszulewie 11 października 1944 roku przez Jagdkommaando z Czumska. Zginął rozstrzelany razem z młodszym bratem Stanisławem i dwoma innymi zatrzymanymi. Zwłoki zakopano w miejscu egzekucji a po wojnie 24 lutego 1945 roku ciała braci Bronisława i Stanisława Motylewskich zostały ekshumowane i pochowane na Cmentarzu w Gójsku.

Biogram sporządzono na podstawie nw. dokumentów, not biograficznych i wspomnień wojennych:

1.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Dane osobowe ¹

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
1	Motylewski	Bronisław						1944-08

Nazwisko: **Motylewski**, imię: **Bronisław**, wiek: **26 lat**, miejsce zamieszkania: **Narty**, zawód: **rolnik**, data śmierci: **1944-08**

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1944-08**, miejsce śmierci: **CZUMSK DUŻY**, pow. **Rogowo**, woj. **włocławskie**, okoliczności śmierci: **Jagdkommaando i żandarmeria rozstrzelały 22 osoby podejrzane o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom. Ustalono nazwiska 17 ofiar, miejsce pochówku: Zwłoki zakopano w lesie, później ekshumowano i 12 zwłok pochowano na cmentarzu w Szczutowie a 10 w Gójsku**

Źródło: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo włocławskie, Warszawa 1981

2.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Dane osobowe ²

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
2	Motylewski	Bronisław						1944-10-11

Nazwisko: **Motylewski**, imię: **Bronisław**, płeć: **mężczyzna**, miejsce zamieszkania: **Narty gm. Rogowo**, pow. **Sierpc**, data śmierci: **1944-10-11**

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, dodatkowe informacje: **rozstrzelany przez hitlerowców**

Źródło: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, IPN BU 3049/239 s. 82

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: **Motylewski Bronisław**, L.p. 1 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

² Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: **Motylewski Bronisław**, L.p. 2 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

3.

Andrzej Szalkowski i Piotr Głakowski³ prezentują następującą notę biograficzną:

Motylewski Bronisław, ur 1914 roku, mieszkał we wsi Narty, pow. Rypin. Rozstrzelany przez Jagdkommando w miejscu zamieszkania, w sierpniu 1944 roku.

4.

Okoliczności i miejsce mordu wspomina mieszkaniec Urszulewa Ciarkowski Stanisław⁴ ur. w 1935 roku. *W Urszulewie jednego dnia zginęły 4 osoby. To było jesienią 1944 roku. Matula poszła na swoje pole pod lasem od strony Szczutowa ukopać kartofli a ja poszedłem jej pomóc przynieść te ukopane kartofle. Byłem koło matuli na polu, kiedy Niemcy autobusem tych więźniów przywieźli. Przed dojazdem do lasu od strony Szczutowa po lewej stronie zatrzymał się ten autobus. Niemcy kazali z tego samochodu wysiadać, z tego samochodu wysiadło czterech młodych chłopaków. Niemcy kazą im uciekać o oni przeskoczyli taki rowek i uciekają w kierunku lasu, a ci Niemcy zaczęli do nich strzelać. Trzech zabili od razu. Jednego nie trafili, ale poprawili się i jego również zabili. To było czterech młodych chłopaków z okolic Czumska. Dwóch braci Motylewskich i dwóch Szwaczkowiaków (Szwaczkowskich)⁵. Ciała zostały zakopane na polu pod lasem a zaraz po wojnie odkopane i przeniesione chyba na cmentarz w Gójsku.*

5.

Już trzeciego dnia po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej ciała dwóch braci Motylewskich zostały ekshumowane, przeniesione i pochowane w dniu 24 lutego 1945 roku w samo południe na cmentarzu w Gójsku.

W księdze Zmarłych Parafii Gójsk⁶ – odnotowano: – Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 252 pozycja wpisu 24 zapisano:

W dniu 24 lutego 1945 roku o godz. 12 w południe odbył się pogrzeb Bronisława Motylewskiego, lat 29 liczącego, kawalera, urodzonego i zamieszkałego w Nartach, syna Stanisława i Marianny z Czajkowskich. Zamordowany przez Niemców, bez sakramentów świętych, w dniu 11 października 1944 roku w Orszulewie. Zgłoszenia dokonał Bolesław Motylewski lat 31 liczący i Stanisław Kopystecki obydwa zamieszkali w Czumsku.

³ A. Szalkowski, P. Gałkowski, Zbrodnie niemieckie na Ziemi Dobrzyńskiej (byłe powiaty Lipno i Rypin) w latach 1939-1945, Rypin 2019, s. 661. Na podstawie: A. IPN Bydgoszcz, Ankiety, powiat Rypin, sygn. IPN BY 26/40 (Narty); R. Piotrowski, Słownik biograficzny osób zamordowanych przez Niemców w latach 1939-1945 (ziemia dobrzyńska) [w:] Katalog Zbrodni, Ziemia Dobrzyńska, pod. Red. A. Szalkowskiego, Rypin 2010, s. 179, gdzie podano, że Bronisław Motylewski został rozstrzelany koło leśniczówki w Czumsku Dużym.

⁴ Wspomnienia wojenne naocznego świadka morderstwa Stanisława Ciarkowskiego, mieszkańca Urszulewa. Nagranie ze wspomnień wojennych z 24 września 2019 roku znajduje się w zasobach archiwalnych Dariusza Lazarowskiego.

⁵ Przypis autora tekstu. W dniu 11 października 1944 roku w Urszulewie zginęli: Bronisław i Stanisław Motylewscy (bracia) oraz Krzykański Leon z Czumska Dużego (pochowany na cmentarzu w Gójsku) oraz Szwaczkowski Józef zam. Górki k. Czumska (pochowany w mogile zbiorowej na cmentarzu w Rogowie)

⁶ **Motylewski Bronisław** – Księga zmarłych Parafii Gójsk– Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 252 pozycja wpisu 24. Następny wpis w Księdze Zgonów (pozycja wpisu 24) dotyczył jego brata Stanisława Motylewskiego.

PAROCHIA <i>Gójsk</i>										DIOECESIS PLOCENSIS	
Numerus currens	ACTUM EST			COMPARUERUNT		ET DECLARAUERUNT:				MORTUUM (AM) ESSE	
	die	mense	hora	Nomina, cognomina, conditio, locus domicilii testium		die	mense	hora	o c o	Nomen, cognomen, conditio, locus domicilii actualis et legalis defuncti	
<i>24 24 II</i>	<i>24</i>	<i>II</i>	<i>12</i>	<i>Polak Bronisław</i>	<i>31</i>	<i>11</i>	<i>X 1944</i>	<i>11</i>	<i></i>	<i>Bronisław Polak</i>	<i>29</i>

Anno millesimo nongentesimo _____ gesimo _____ (1945) _____ 252					
FILIUM (AM) PARENTUM	QUI SUPERVIXIT CONIUX		MORBUS ULTIMUS	SACRAMENTA SUSCEPTA	ADNOTATIONES de loco et numero sepulchri in coemeterio et aliae animadversiones.
nomen, cognomen patris et matris, si nota sunt.	nomen et cognomen eius	aetas			
Samuel & Maria			in infans	in infans	
z Czerwonej Wsi					

6.

Notę biograficzną Motylewskiego Bronisława powołującą się na w.w. źródła IPN, publikacje, wspomnienia oraz wpisy w księgach zmarłych Parafii w Gójsku zawarto w obszernym artykule pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945”⁷.

⁷ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 388-389.